

27/9

Sellingaffären

Dagens Nyheters chefredaktör har till Vetenskapsakademien och medicinalstyrelsen ställt följande skrivelse. Överläkaren O. Dagberg erhöi 27/12 1954 uppdraget att sinnesundersöka professor Selling. Utlåtandet om denne avlämnades 14/4 1955.

Kgl. Vetenskapsakademien
Frescati
STOCKHOLM 50

Med anledning av vad som senast hänt i Sellingaffären anser jag det vara min skyldighet att göra följande meddelande:

Någon gång i veckan 7-13 februari telefonerade docent Sture Brück, som jag känner tidigare, och bad om ett samtal. Måndagen den 14 februari fick jag besök av Brück jämte professor Arne Westgren. Den främsta anledningen till docenten Brücks besök var tydligen att lämna en uppgift om överläkare Dagbergs ställningstagande i fråga om Sellings sinnesbeskaffenhet. Här om skrev jag ett par dagar senare till dr Dagberg; detta brev bifogar jag i avskrift.

"Härmed ber jag att få meddela Doktor Dagberg att docenten Brück, Vetenskapsakademiens juridiske rådgivare, i måndags jämte professor Westgren uppsökte mig på tidningen bland annat för att meddela

att enligt den mening Ni kommit till efter någon tids undersökning av professor Selling Vetenskapsakademins beslut att föreslå denna sinnesundersökning var synnerligen välmotiverat. Jag vill betona att jag, då Brück förklarade sig ännu lämna upplysningar om Eder mening i saken, avrörde honom från att göra detta; enligt min mening var det olämpligt av Brück att fråga Er som undersökare av Selling om Er mening innan undersökningen var slutförd; olämpligt av Er med tanke på läkarnas tystnadsplikt att vid denna tidpunkt lämna någon uppgift i saken och likaledes olämpligt av Brück att till oss vidarebefordra denna uppgift. Docenten Brück höll emellertid på att han borde tala om denna Er inställning för mig och en av mina kolleger som var närvarande.

Jag anser mig böra för Eder tala om hur det tillgätt i denna sak. Jag sänder en avskrift av detta brev till dr Brück."

Vidare vill jag meddela att dr Dagberg följande dag telefonerade till mig. Härvid beklagade han att

han lämnat någon uppgift rörande professor Selling till docent Brück, men ursäktade sig med att docent Brück "legat efter" honom så mycket och stort honom genom telefonsamtal — jag tror att han just beagnade detta uttryck, men möjligen använde han någon alldeles likartad formulering — och att han därför till slut givit docent Brück den berörda uppgiften. Doktor Dagberg förklarade vidare, utan att jag på något sätt tillfrågade honom i saken, att han hade ytterst svårt att taga ställning och vore ytterst osäker.

Självfallet blev jag ytterligt förvånad över dessa båda samtal; orsakerna härtill är så uppenbara att jag inte behöver redogöra för dem. Jag vill betona att redaktör Sven-Erik Larsson i Dagens Nyheter kan vitsorda riktigheten av den framställning jag givit i brevet till dr Dagberg och att flera medarbetare kan vitsorda att jag omedelbart efter telefonsamtalet med dr Dagberg gav den redogörelse för vårt samtal som jag här ovan upprepat.

Avskrift av detta brev sändes till Kgl. Medicinalstyrelsen.

Stockholm den 26 sept. 1955.
Herbert Tingsten

27/9

Arbetare och afrikaner

EN EGENDOMLIG BOK om sociala och koloniala problem har under den senaste tiden vunnit stor berömmelse och en vidsträckt läsekrets i Frankrike. Författaren är Robert Delavignette, som gjort en framgångsrik karriär inom kolonialförvaltningen, i Afrika och hemma i ministeriet, och boken heter *Birama* (Gallimard, 360 franc), namnet på en kringvandrande negermed, som symboliserar de behandlade frågorna. Det är en viss otydlighet och mångtydighet över arbetet; sannolikt har detta, jämte den formella precisionen och författarens ärlighet och patos, bidragit till uppskattningen. Härtill kommer att skriften till stor del är ett inlägg i den fortgående diskussionen om arbetarprästerna.

En huvudlinje i boken är den gamla romantiska, i detta fall katolskt färgade, oron för industrialism och industrialisering över huvud. De som sysslar med industri — i första rummet tänker författaren på all sorts järnhantering — kommer att stå utanför den normala mänskliga miljön av jordbruk och boskapsskötsel. Denna insikt leder enligt Delavignette till att de kringvandrande smederna i Afrika betraktas som en grupp för sig; smederna har egenom att "framdraga metaller ur jordens inre" gjort sig skyldiga till ett slags "helgerån", de har "våldfört sig på den ursprungliga ordningen" och är därför bärare av magi och demoni. I Europa, särskilt i Frankrike, har något liknande inträffat; industrins folk har trätt ut ur gemenskapen, närmast den katolska kyrkan. "Den industriella civilisationen i Europa och Amerika har hittills varit oförmögen att skapa mänsklig glans kring maskinerna." Från dessa resonemang, som väl mycket vinglar på gränsen till det suddiga och mystiska — parallellerna mellan smeder i Afrika och industriarbetare i Europa är mera påhittigt än rimlig — drar Delavignette vissa likaledes rätt otydliga slutsatser. Man måste vara försiktig vid införandet av industrialismen i Afrika; det gäller att inte förvandla dessa sjungande och glada infödingar till "arbetare i tempon", byråkratiskt ledda och organiserade, det kan visa sig att industrin är mera dödlig än slaveriet. I Europa måste industriarbetarna integreras i samhället, i kyrkan, och en mystik förgylla den trista mekaniseringen; arbetarprästerna kan i viss utsträckning fullgöra denna mission. På detta sätt sammanförs Frankrikes farligaste problem, kommunismen inom landet och kolonialfolkens svårigheter och emancipationssträvanden. Den religiösa traditionen, kompletterad med successiva reformer, betraktas som botemedlet, som bindemedlet. Det är en lika vag som tvivelaktig tankegång — skall t. ex. Frankrike söka uppehålla de gamla folkreligionerna i Afrika? — men ängesten inför ett dilemma frampressar egenartade illusioner. HERBERT TINGSTEN